

BUGÜN GÜNLERDEN HALEPÇE

Üstün BOL, 19 Mart 2024

<https://hertaraf.com/koseyazisi-cyrano-de-bergerac-bugun-gunlerden-halepce-4085>

Yıl 1988 İran-İrak savaşının en cafcıflı zamanları. Halepçe İran Irak sınırında bir yerleşim bölgesi... İran ordusu Irak topraklarında ilerlemeye başlıyor...

Saddam Hüseyin İran ordusunun ilerlemesini durdurmak için Kuzey Cephesi Komutanı Ali Tıkriti'yi görevlendiriyor. Bu isim hepimize tanıdık gelmiş olmalı...

İkinci körfez savaşından sonra yakalanarak idam edilen bildiğiniz Kimyasal Ali!

Saddam Hüseyin ve Kimyasal Ali'nin emri ile savaş uçakları Halepçe'yi bombalıyor.

Resmi rakamlara göre beş bin Kürt; çocuk, kadın, yaşlı demeden katlediliyor. Yedi bin Kürt yaralanıyor. Ölen ve yaralanan İran askeri sayısı hiçbir zaman sağlıklı olarak tespit edilemiyor. Saldırıdan haftalarca sonra Halepçe'ye girebilen bağımsız kaynaklar ölü ve yaralı sayısının açıklananların çok üzerinde olduğunu belirtiyor.

Şiwan Perwer Halepçe için insanın içini acıtan bir ağıt yakıyor.

Saldırı sonrasında bölgede yaşayan on binlerce Kürt, her şeyini bırakarak Türkiye sınırına dayanıyor. Kar-kış, çamur derken doğa şartlarına yine yeniliyor, yine ölüyor bölge halkı...

Halepçe'ye giren ilk basın mensuplarından biri Ramazan Öztürk... Ramazan Öztürk'ün o gün çektiği, babasının kucağında ölen çocuk fotoğrafıyla zihinlere kazındı Halepçe katliamı. Şöyle diyordu Ramazan Öztürk Halepçe de gördüklerine ilişkin:

"Bütün sokaklar cesetlerle doluydu. Etrafta dayanılmaz bir koku hâkimdi. Körpecik bebelerden bazılarının derileri kavrulmuş, bazılarının vücudu mosmor kesilmişti. Cesetlerin çoğu kadın, çocuk ve yaşlı insanlara aitti. Bazı bebekler annelerinin kucağından fırlamış yerde sere serpe yatıyorlardı. Kimi evinin avlusunda kurulmuş sofra başında; kimi kapının eşiğinde, kimi bebeğini emzirirken; kimi oyun oynarken yakalanmıştı zehirli ölümün pençesine...

Şehrin dışındaki boş tarlalarda ise, toplu halde ölmüş yüzlerce insan vardı. Uzaktan bakıldığında, sanki tarlalarda ot yerine insan bedenleri biçilmişti. Bu açık hava mezarlığında, yine kadın ve çocuklar çoğunluktaydı. Hepsi birbirlerine sokulmuş, korkunç ölüme teslim olmuşlardı.

Bazıları ise, su birikintilerinin başında ölüvermişlerdi. Bunlar da, kimyasal gazların yaktığı vücutlarını suyla ıslatarak kurtulmaya çalışanlardı. Toplu cesetlerin arka planında, otlarken yine zehirli gazın etkisiyle telef olmuş ve vücutları şişmiş hayvanların görüntüsü göze çarpıyordu. Kısacası, bomba isabeti almış birkaç binanın dışında her şey yerli yerindeydi, ama bütün canlılar ölmüştü."

Şimdi önümde Halepçe'de katledilen insanların fotoğraflarından oluşan İngilizce bir albüm var. Küçük çocuklar, yaşlı kadınlar, su kenarlarında yığılmış genç kızlar annesinin babasının kucağında bebekler. Şişmiş hayvanlar, kimyasal gazın etkisiyle yüzleri tanınmaz hale gelmiş insanlar.

Bütün bunlar deriye, göze, boğaza, akciğere, sinir sistemine ve solunum sistemine büyük zararlar veren hardal gazı denilen kimyasalın marifeti...

Elimdeki fotoğraf albümü İranlı fotoğrafçıların Halepçe'de çektikleri fotoğraflardan oluşturulmuş. Albüm Halepçe katliamına ilişkin bir sergide, İstanbul'da imzaya açılmış. Şimdi hep birlikte Fotoğraf Albümü üzerine el yazısı ile yazılmış ve imzalanmış metinleri okuyalım. Farklı cephelerden tanıdık bildik insanlar bakın Halepçe için nasıl bir araya gelmişler, nasıl birlikte hüzünlenmişler...

Ve dileyelim başka Halepçe olmasın... İnanamasak da dileyelim...

Yücel ÇAKMAKLI / Yönetmen

"Bu olayı Tv ve basından takip ederken çok azap çektim. Albüme bakmaya tahammülüm yok... 12.8.1988

Mehmet METİNER / Gazeteci

Halepçe sokaklarında boylu boyunca yatan o insanların yerinde biz de olabilirdik. Halepçe hepimize, tüm insanlığa yönelik bir katliamın resmidir. Müslüman Kürt Hiroşması olarak nitelendirebileceğimiz bu katliamı nefretle kınıyorum; bu katliam karşısında suskun kalmayı tercih eden veya gerekli tepkiyi göstermeyen Müslüman olsun - olmasın herkesi de kınıyorum. 13 Ağustos 988

Hasan AKSAY / Eski Adalet Bakanı

En yüce olarak yaratılan insanın Allah ve ahiret inancına ulaşamayınca nasıl "Hayvandan da aşağı" bir duruma düştüğünü gösteren, insanlık tarihinde birçok olay vardır. Ancak Esad'ın

Hama, Humus katliamı, İsrail'in Sabra ve Şatilla vahşeti ve Saddam'ın Halebce cinayeti vahşette kırılan yeni rekorlardır. Çağımız insanını derin ızdıraba düşüren, vicdanları kan gölüne çeviren hadiselerdir. İnsan olarak ayakta kalabilmek için bunları lanetlemek ve bu yolda bir şeyler yapabilmek için çalışmak şarttır.

Münür AYDIN / SHP Beyoğlu ilçe Başkanı

“Çocuklar öldürülmesin, şekerde yiyebilsin” Büyük ustanın sözlerine ekleyeceğim tüm insanlar öldürülmesin.

Ercan KARAKAŞ / SHP Milletvekili

Amaç silahsız bir dünya olmalı... İnsanlar barış ve dayanışma içinde yaşamalı...

Cafer SOLGUN / Yazar

Savaşız, sömürsüz, barış içerisinde bir dünya için... Ezilen dünya halkları elele...

Aziz NESİN / Yazar

Salt kimyasal silahlara değil... salt Halepçe'deki facia'ya değil... Kimyasal, çekirdeksel, konvansiyonel her türlü silahlara ve silahlanmaya hayır! Salt Halepçe'de değil, dünyanın her yerinde savaşa hayır! Halepçe, bu “hayır” ın acılı gerekçelerinden biridir. 17.8.1988

Erol KAYA / Eski Pendik Belediye Başkanı

Zulmün her türlüsüne dur demek için bütün insanlığı ve insanları barışa ve huzur dolu günler için daha çok çalışmaya davet temenni ve dua ile. 19.8.1988

Hüseyin HATEMİ

Zalimler er geç işin neye varacağını, ne hale gireceklerini bilecek ve göreceklerdir. Saddam da Kur'an-ı Kerim'in bu hükmü dışında değildir. Halep'çe unutulmasın zalimlere bu gibi zulümler için meydan verilmesin!

Ali BULAÇ / Yazar

Nikaragua'da bir batılı gazetecinin burnu kanadığında dünyayı ayağa kaldıran, her Allah'ın günü insan hakları, barış, özgürlük ve demokrasi gibi lafları dillerinden düşürmeyen tüm dünyanın iki yüzlü hümanist havarilerine, masumken haksız yere katledilen Halepçe halkının bu utanç verici manzaraları ithaf olunur. Allah mustazaf halkları önder kılacaktır. 24.8.1988

Recep Tayip ERDOĞAN

Çocuklar... Analar... Babalar...

Hiçbir müdafaa imkânı olmayan mazlumlar. Egemen güçlerin vahşi emellerine kurban edilen binlerce masum insan... müstekbirlerin karşısında mustazaflar...

Akıtılan kanlar... duyulan aahhlar... zalimlerin boğulacağı son olacaktır. "Her kamlın zevali yakındır". Şerrin de zulmünde bir kemali vardır. Bu tablo o anı tespit etmektedir. Müjde . . . ızdırabımızda, gözyaşımızda düğümleniyor. Zafer bu tabloların arkasından "azizün züntikam" ile tecelli edecektir. 30.8.1988

Emre KONGAR

Savaşın her türlü, her yerde, her zaman mide bulandırıcı.17.8.1988